

Opinie – Kernwapens eindelijk uit Kleine Brogel weg? (10.6.11)

Woensdag en donderdag kwamen de ministers van Defensie van alle NAVO-lidstaten samen op het hoofdkwartier in Evere. De Verenigde Staten zijn bereid om met Rusland te gaan onderhandelen over de tactische kernwapens. Obama wacht op groen licht van de Europese NAVO-partners. Minister De Crem moet die kans grijpen en een duidelijke boodschap geven: "wat ons betreft mogen die kernwapens weg."

Sinds President Obama zich in zijn fameuze speech in Praag in april 2009 engageerde om te werken aan een kernwapenvrije wereld, is er een nieuwe dynamiek op gang gekomen. Nucleaire ontwapening lijkt weer mogelijk. De VS en Rusland sloten een nieuw START-verdrag dat het aantal strategische kernwapens beperkt. In eigen land braken Willy Claes, Jean-Luc Dehaene, Louis Michel en Guy Verhofstadt een lans voor de verwijdering van de tactische kernwapens uit Europa. Op bases in België, Nederland, Duitsland, Italië en Turkije liggen immers nog steeds zo'n 220 kernkoppen, een gedateerde erfenis uit de Koude Oorlog. Obama wil nu met Rusland ook over die tactische kernwapens gaan praten. Hij wacht op een consensus onder de NAVO-lidstaten. En daar wringt het schoentje. Voorlopig komt van de Europese landen geen duidelijk signaal. Ook onze regering houdt zich op de vlakte.

Nochtans zegt een grote meerderheid van de NAVO-landen zich niet te verzetten tegen een eventuele verwijdering van de tactische kernwapens. Ook wat de Verenigde Staten betreft kunnen de kernwapens uit Europa weg. Dat blijkt uit een onderzoek van IKV-Pax Christi Nederland waarin alle 28 nationale delegaties bij de NAVO werden gevraagd naar hun positie wat betreft de toekomst van de Amerikaanse kernwapens op Europees grondgebied. De meeste diplomaten zijn het er over eens dat die kernwapens militair en politiek overbodig zijn. Op SHAPE, het militaire hoofdkwartier van de NAVO in Mons, wordt geen actuele inzet van tactische kernwapens meer gepland. Er zijn geen oorlogsscenario's waarin de inzet van deze kernwapens wordt voorzien. En ook als politiek bindmiddel tussen de VS en de Europese lidstaten zijn de kernwapens niet langer nodig. De lidstaten dringen immers aan op een meer praktische en zichtbare invulling van de transatlantische band. Vaak wordt geargumenteed dat de Oost-Europese en Baltische lidstaten niet akkoord gaan met een terugtrekking van de kernwapens, maar dat is maar ten dele waar. Landen als Polen en Litouwen staan inderdaad op de rem maar zij willen van de VS vooral een duidelijk engagement in de gezamenlijke verdediging van Europa. Dat kan ook zonder kernwapens.

Waarom liggen die kernwapens hier dan nog? Volgens diplomaten liggen vooral de Fransen dwars. De ontwapeningsdynamiek maakt hen nerveus, want ze zijn bang dat ook hun nucleaire 'force de frappe' ter discussie wordt gesteld. Een tweede obstakel is dat veel NAVO-landen de link leggen met de Russische tactische kernwapens. Zij eisen dat Rusland eerst met toegevingen over de brug komt. Maar Rusland van haar kant dringt er op aan dat de VS haar tactische kernwapens eerst tot op eigen bodem terugtrekt. Logisch, want bij het uiteenvallen van de Sovjet-Unie werden de kernkoppen uit ex-Sovjetrepublieken teruggebracht tot binnen de Russische grenzen. De VS is de enige nucleaire macht die kernwapens in andere landen stationeert. Bovendien beschouwt Rusland haar tactische kernwapenarsenaal als tegengewicht tegen de veel grotere conventionele slagkracht van de NAVO, niet als verdediging tegen de NAVO-kernwapens. De blijvende opstelling van kernwapens in Europa geeft Rusland een excuus om ook haar kernwapens te houden. Doordat de NAVO vasthoudt aan een verouderd nucleair arsenaal blokkeert ze dus verdere ontwapening. Willy Claes, Jean-Luc Dehaene, Louis Michel en Guy Verhofstadt merkten in hun opinietekst dan ook terecht op: "Idealiter gebeurt (de verwijdering van de kernwapens) in een onderhandeling met Rusland, zodat een evenredige vermindering van de Russische wapens verwezenlijkt wordt. Echter, soms moeten we durven het voorbeeld te geven, en hopen dat dit inspirerend werkt."

De NAVO-landen raakten het op de laatste grote NAVO-top, in november 2010, niet eens over de toekomst van de tactische kernwapens. Daarom wordt de discussie nu verdergezet in de Defence

and Deterrence Posture Review. Dat moet resulteren in een nieuw afschrikkings- en verdedigingsbeleid. Achter de schermen werkt vooral Duitsland aan een consensus voor de verwijdering van de kernwapens uit Europa. Ons land bleef totnogtoe achterwege. Onze ministers namen geen enkel ernstig initiatief om het debat in de NAVO aan te gaan en houden zich op de vlakte. Ons land moet actiever werken aan nucleaire ontwapening. Minister De Crem kan dat deze week op de NAVO-top. Minister, grijp je kans!

Abolition 2000 Belgium – netwerk voor de afschaffing van kernwapens, met meer dan 50 Belgische lidorganisaties.

Links

[Abolition 2000 België](#)